

Sygn. akt II KK 370/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Marek Siwek

Protokolant Elżbieta Wawer

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,
w sprawie skazanego **M. Ś.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 28 stycznia 2022 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. akt IX Ka [...],

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 września 2019 r.,

sygn. akt II K [...],

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W. w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Przedmiotem wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 września 2019 r., sygn. II K 385/19, były — m. in. — (a) wyrok łączny Sądu Rejonowego w P. z dn. 24.03.2011 r. w sprawie o sygn. akt VIII K 1478/10 (obejmujący wyroki: a. Sądu Rejonowego w P. z dn. 07.11.2005 r. w sprawie VI K 1046/05 za czyn z art. 286 § 1 k.k., b. Sądu Rejonowego w P. z dn. 09.11.2005 r. w sprawie V K 1259/05 za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 64 § 1 k.k., c. Sądu Rejonowego w P. z dn. 30.06.2006 r. w sprawie XXIII K 762/06 za czyn z art. 300 § 2 k.k., d. Sądu Rejonowego w P. z dn. 26.02.2007 r. w sprawie V K 1565/02 za czyn z art. 191 § 1 k.k. w art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., e. Sądu Rejonowego w P. z dn. 19.12.2008 r. w sprawie VIII K 138/08 za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.), którym wymierzono karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 180 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda stawka (na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w okresie od dn. 29.01.2008 r. do dn. 31.05.2010 r., kara została wykonana w całości) oraz (b) wyrok Sądu Rejonowego w W. z dn. 06.07.2011 r. w sprawie II K 681/07, którym to orzeczeniem za czyny popełnione w okresie od dn. 12.02.2004 r. do dn. 30.03.2004 r. i od dn. 09.07.2004 r. do dn. 02.08.2004 r., stanowiące występki z art. 286 § 1 k.k., wymierzono skazanemu M. Ś. karę łączną 2 lat pozbawienia wolności (kara pozbawienia wolności została wykonana w całości).

Na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 92 k.k. w brzmieniu przepisów obowiązującym do 30 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy w W. wymienione powyżej kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył skazanemu M. Ś. karę łączną 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, uznając, że kara pozbawienia wolności została wykonana w całości.

Na podstawie art. 576 § 1 k.p.k. stwierdzono, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte we wskazanych powyżej wyrokach nie objęte wyrokiem łącznym, ulegają odrębnemu wykonaniu. Na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej łącznej kary pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie VIII K 1478/10 w okresie od dn. 29.01.2008 r. do dn. 31.05.2010 r. oraz od dn. 14.06.2018 r. do dn. 10.08.2018 r., a także w sprawie II K

681/07 w dniach od dn. 14.06.2016 r. do dn. 14.06.2018 r.; Na podstawie art. 572 k.p.k. sąd umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w odniesieniu do pozostałych wyroków będących przedmiotem tego postępowania, zwalniając jednocześnie skazanego od kosztów sądowych i określając, że ponosi je Skarb Państwa.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 14 lutego 2020 r., sygn. IX [...], po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego M. Ś., zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i zwolnił skazanego z kosztów sądowych za postępowania odwoławcze, zaś wydatkami obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten w całości zaskarżyła kasacją obrońca skazanego adw. A. R., zarzucając mu rażącą obrazę przepisów postępowania karnego, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia:

1. rażące naruszenie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez powielenie przez Sąd II instancji dowolnej a nie swobodnej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, nie rozpoznając zarzutów apelacji w sposób adekwatny, zwłaszcza w zakresie oceny sytuacji skazanego i to w kontekście kształtowania zasady asperacji,

2. rażące naruszenie przepisu art 6 k.p.k. poprzez ograniczenie skazanemu prawa do obrony, polegające na zawiadomieniu taka skazanego jak i jego obrońcy o terminie rozprawy apelacyjnej na kilka dni przed terminem rozprawy,

3. rażącą obrazę przepisu art 575 k.p.k. polegającą na utrzymaniu w mocy orzeczenia wyroku łącznego, który nie obejmował wyrokiem łącznym wyroku skazanego wydanego przez Sąd Rejonowy w P., w sprawie III K 370/08 i to pomimo okoliczności, że w niniejszej sprawie, na podstawie powołanego przepisu zachodzą podstawy do wydania wyroku łącznego obejmującego to orzeczenie,

oraz rażące naruszenie prawa materialnego, to jest :

1) przepisu art 85 k.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji z 2015r., polegającą na utrzymaniu w mocy wyroku łącznego orzeczonego na podstawie tych przepisów w stosunku do kar łącznych, co w świetle przepisów obowiązujących przed 1 lipca

2015r. było niedopuszczalne, bowiem ustawodawca dopuszczał jedynie łączenie kar a nie kar łącznych czy wyroków łącznych,

2) przepisu art 86 k.k. polegające na zastosowaniu zasady kumulacji i to pomimo okoliczności, że wyrok Sądu Okręgowego w P. w sprawie XVII Ka 187/19 uchylił jedynie w części orzeczenie Sądu Rejonowego w P. w sprawie VIII K 793/18, w którym to orzeczeniu zastosowano zasadę asperacji i to na poziomie zbliżonym do zasady absorpcji, co w ocenie skarżącej określa minimalny zakres zastosowania tej zasady.

W konkluzji obrońca na podstawie art. 537 § 1 k.p.k. wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W..

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej w W. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Obecny na rozprawie kasacyjnej przed Sądem Najwyższym Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o uwzględnienie kasacji — z wyłączeniem zarzutu dotyczącego ograniczenia skazanemu prawa do obrony polegającego na niewłaściwym zawiadomieniu zarówno skazanego, jak i obrońcy o terminie rozprawy apelacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się zasadna, co uzasadniało uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Okręgowemu w W..

Nadzwyczajny środek zaskarżenia sporządzony przez adw. A. R. cechuje pewien brak precyzji w sposobie zredagowania zarzutów. Wszelako uwzględnienie zarówno treści *petitum* kasacji, jak i pisemnych motywów środka zaskarżenia umożliwia zdekodowanie, że jego autorka kontestuje (przede wszystkim zarzut oznaczony jako pkt 1 w części odnoszącej się do rażącego naruszenia prawa materialnego) m. in. połączenie przez sąd *a quo* w swym wyroku dwóch kar łącznych (orzeczonych odpowiednio wyrokiem łącznym i wyrokiem skazującym), a

nie kar jednostkowych za poszczególne pozostające w zbiegu realnym przestępstwa za które skazano M. Ś. co — jej zdaniem — naruszyło przepis art. 85 k.k., albowiem cyt.: „w świetle przepisów obowiązujących przed 1 lipca 2015 r. było [to] niedopuszczalne, bowiem ustawodawca dopuszczał jedynie łącznie kar a nie kar łącznych czy wyroków łącznych”. Mimo pewnej, jak powiedziano, niedoskonałości w sposobie zredagowania tego zarzutu kasacyjnego (w istocie bowiem chodzi o to, że kasacja kwestionuje sposób rozpoznania przez sąd *ad quem* zarzutu oznaczonego jako pkt 1 *petitum* apelacji), zarzut ten oraz — częściowo — zarzut oznaczony jako pkt. 1 *petitum* (zarzut rażącego naruszenia przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. art. 7 k.p.k. przez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów w zakresie oceny sytuacji skazanego w kontekście kształtowania zasady asperacji) okazały się zasadne.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 85 § 1 k.k. (w kształcie normatywnym obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.) wymierzenie kary łącznej było możliwe w sytuacji, gdy sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu. Podstawą orzeczenia kary łącznej były — na gruncie wskazanego powyżej poprzednio obowiązującego stanu prawnego — wymierzone i podlegające wykonaniu, z zastrzeżeniem art. 89 k.k., w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1 art. 85 k.k. (art. 85 § 2 k.k.). W myśl zaś przepisu art. 568a § 1 k.p.k. sąd orzeka karę łączną: 1) w wyroku skazującym - w odniesieniu do kar wymierzonych za przypisane oskarżonemu tym wyrokiem przestępstwa; 2) w wyroku łącznym - w pozostałych wypadkach. Nie istniały więc — z jednej strony — jakiegokolwiek prawne przeciwwskazania dla połączenia kar orzeczonych wyrokami: Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 marca 2011 r., sygn. VIII K 1478/10 (wyrok łączny obejmujący pięć odrębnych skazań za pięć czynów) i Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 lipca 2011 r. sygn. II K 681/07 (tym wyrokiem skazującym orzeczona została kara łączna za dwa przestępstwa). Z drugiej jednak strony nie wolno zapominać, że przy orzekaniu kary łącznej miarodajne (i wiążące) dla sądu były nie zapadłe w poszczególnych sprawach rozstrzygnięcia co do kar łącznych (niezależnie od procesowego

sposobu ich ujęcia, tj. od tego, czy kary te zostały orzeczone w wyroku łącznym czy w wyroku skazującym), lecz kary jednostkowe za poszczególne przestępstwa pozostające w zbiegu realnym, które zostały następnie zespolone węzłem kary łącznej (art. 86 § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.).

Nieodzowne zatem było bazowanie przez sąd orzekający w przedmiocie kary łącznej (niezależnie od tego, czy o karze łącznej orzekano w wyroku skazującym czy w wyroku łącznym) na karach orzeczonych za poszczególne przestępstwa, nie zaś na karach łącznych orzeczonych za pozostające w zbiegu realnym przestępstwa. W tym kontekście należy odczytywać twierdzenie autorki kasacji, że rażące naruszenie prawa materialnego, do którego miało jej zdaniem dojść w sprawie polegało na tym, że cyt.: „utrzymano w mocy wyrok łączny orzeczony na podstawie [art. 85 k.k. w brzmieniu sprzed nowelizacji 2015 r.] w stosunku do kar łącznych, co w świetle przepisów obowiązujących przed 1 lipca 2015 r. było niedopuszczalne, bowiem ustawodawca dopuszczał jedynie łącznie kar a nie kar łącznych czy wyroków łącznych”.

Kwestia kar jednostkowych orzeczonych za poszczególne przestępstwa przy wymiarze kary łącznej orzekanej wyrokiem łącznym nie schodziła zatem — na gruncie przepisów dotyczących zasad orzekania kary łącznej obowiązujących do dnia 30 czerwca 2015 r. — na drugi plan i wcale nie traciła znaczenia przy orzekaniu kary łącznej. Punktem wyjścia dla sądu przy globalnym kształtowaniu na nowo wymiaru kary łącznej w wyroku łącznym na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 30 czerwca 2015 r. były kary jednostkowe. Granice kary łącznej wyznaczał bowiem przepis art. 86 § 1 zd. pierwsze k.k., który (brzmieniu obowiązujące do 30 czerwca 2015 r.) stanowił, że cyt.: „sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 15 lat pozbawienia wolności; karę ograniczenia wolności wymierza się w miesiącach i latach” (*podkr. — SN*).

Doniosłe zatem znaczenie w procesie określania wymiaru kary łącznej miała nie wysokość kary łącznej orzeczonej w jednym z podlegających łączeniu wyroków, ale kary j e d n o s t k o w e wymierzone za poszczególne przestępstwa pozostające

ze sobą w zbiegu rzeczywistym. To wysokość tych właśnie kar (nie zaś wymierzone wcześniej sprawcy kary łączne) determinowała dolne i górne granice kary łącznej, którą mógł być wymierzyć w danym przypadku sąd.

Wprawdzie w judykaturze na gruncie tożsamego przepisu Kodeksu karnego z 1969 r. (art. 67 § 1) zaprezentowane zostało zapatrywanie, w myśl którego cyt.: „w wyroku łącznym obejmującym wyroki, w których wymierzono karę łączną lub kary łączne, wprawdzie łączy się kary wymierzone za poszczególne przestępstwa, ale ze względu na prawomocność rzeczy osądzonej granice nowej kary łącznej wyznaczają także poprzednie kary łączne lub kara łączna” (wyrok Sądu Najwyższego z 22 marca 1972 r., sygn. I KR 425/72, OSNKW, z. 7-8/1973, poz. 96), to jednak pogląd ten został trafnie poddany krytyce nie tylko w doktrynie (por. m. in. J. Giezek [w:] J. Giezek (red.), N. Kłaczyńska i G. Łabuda, *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 2007, s. 565-566, i przytoczoną tam literaturę przedmiotu; L. Tyszkiewicz [w:] O. Górniok i in., *Kodeks karny (art. 1-116). Komentarz*, t. I, Gdańsk 2005, s. 698-699), ale także w orzecznictwie, które dokonało jego zasadniczej rewizji. Trafnie wskazano bowiem m. in. w postanowieniu SN z dnia 4 lipca 2007 r., sygn. V KK 419/06 (OSNKW, z. 10/2007, poz. 74), że cyt.: „granice wymiaru kary łącznej, określone w art. 86 § 1 *in princ.* k.k., obowiązują, *lege non distinguente*, zarówno w wypadku jednoczesnego orzekania tej kary, jak i w wypadku orzekania jej w wyroku łącznym - niezależnie od tego, czy wyrokami podlegającymi łączeniu orzeczono wyłącznie kary za poszczególne przestępstwa, czy także kary łączne”. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2008 r., sygn. V KK 309/07 (SIP «Lex» nr 346627) doprecyzowano, że cyt.: „utrata mocy wyroku łącznego z chwilą wydania nowego wyroku łącznego oznacza, że poprzednie połączenie kar tego samego rodzaju ulega rozwiązaniu, a podstawą nowego łączenia stają się kary wymierzone za poszczególne przestępstwa. Węzeł kary łącznej (kar łącznych) orzeczonej w poprzednim wyroku traci moc, a granice nowej kary łącznej, która ma zostać orzeczona, określa przepis art. 86 § 1 k.k.” (zob. także postanowienie SN z dnia 16 grudnia 2010 r., sygn. III KK 156/10, SIP «Lex» nr 783279 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 lipca 2002 r., sygn. II AKa 164/02, „Krakowskie Zeszyty Sądowe”, z. 5/2003, poz. 58).

Dodać trzeba, że dla procesu ustalania wysokości kary łącznej rzeczą nie mniej ważną jest zebranie przez sąd podstawowych danych dotyczących czasu popełnienia przestępstw, za które orzekana się karę łączną oraz ich należyte uwzględnienie w trakcie kształtowania nowego wymiaru represji karnej stosowanej wobec skazanego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy powiedzieć, co następuje. Otóż analiza sentencji wyroku sądu pierwszej instancji-Sądu Rejonowego w W. (pkt I) przekonuje w sposób jednoznaczny, że przedmiotem postępowania dotyczącego łączenia kar i — następnie — ich zespolenia węzłem kary łącznej w wyroku łącznym z dnia 26 września 2019 r. były nie kary za poszczególne przestępstwa pozostające ze sobą w zbiegu realnym (art. 86 § 1 zd. pierwsze k.k.), a kary łączne, które orzeczono za kary wymierzone za przestępstwa pozostające w zbiegu rzeczywistym, określone w wyrokach Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 marca 2011 r., sygn. VIII K 1478/10 (wyrok łączny obejmujący skazania za pięć przestępstw w pięciu odrębnych wyrokach) oraz Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 lipca 2011 r. sygn. II K 681/07 (skazanie za dwa czyny za które następnie została wymierzona kara łączna).

Wskazuje na to w sposób wyraźny nie tylko formuła, którą operuje sąd *a quo* w części dyspozytywnej orzeczenia („na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 92 k.k. w brzmieniu przepisów obowiązującym do 30 czerwca 2015 r. wymienione w punktach 1 (pierwszym) i 2 (drugim) części wstępnej wyroku kary pozbawienia wolności łączy [się] i wymierza skazanemu M. Ś. karę łączną 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności”. Sąd nawiązuje do kar „wymienionych w pkt. 1 i 2 części wstępnej wyroku”. Oznacza to, że sądowi chodzi o dwie kary łączne orzeczone w wyroku łącznym w sprawie o sygn. VIII K 1478/10 oraz w wyroku skazującym w sprawie o sygn. II K 681/07. Nie ma więc racji sąd *ad quem*, gdy twierdzi w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że cyt.: „z sentencji wyroku [sądu pierwszej instancji] wynika, że łączono kary pozbawienia wolności (czyli nie kary łączne pozbawienia wolności)”. Uzasadnienie wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W. w sprawie o sygn. II K 385/19 nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, że przedmiotem zespolenia węzłem kary łącznej przez ten

wyrok łączny nie były kary jednostkowe wymierzone skazanemu za poszczególne pozostające ze sobą w zbiegu rzeczywistym przestępstwa, lecz kary łączne cyt.: „mając na względzie reguły dotyczące wymiaru kary łącznej, wynikające z treści art. 85 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 roku, Sąd wymierzył skazanemu M. Ś. jedną karę łączną, obejmującą skazania z punktów 1 i 2. Kara została orzeczona na zasadzie kumulacji w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności” (s. 6 uzasadnienia). Jeśli *in concreto* Sąd Rejonowy w W. oparł wymiar kary łącznej na zasadzie kumulacji, to oznacza to tym samym, że orzeczona w sprawie kara łączna jest efektem zsumowania kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 marca 2011 r., sygn. VIII K 1478/10 (kara łączna 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności) i k a r y ł ą c z n e j orzeczonej w wyroku skazującym Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 lipca 2011 r. sygn. II K 681/07 (kara łączna 2 lat pozbawienia wolności). Zarówno bowiem z komparycji wyroku sądu pierwszej instancji (część wstępna, pkt. 1 i 2), jak i z jego uzasadnienia wynika w sposób jednoznaczny, że k a r y j e d n o s t k o w e wymierzone za poszczególne zbiegające się ze sobą przestępstwa, za które skazano M. Ś. (wyrokami Sądu Rejonowego w P.: z dnia 7 listopada 2005 r. w sprawie sygn. VI K 1046/05; z dnia 9 listopada 2005 r. w sprawie sygn. V K 1259/05; z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie sygn. XXIII K 762/06; z dnia 26 lutego 2007 r. w sprawie sygn. V K 1565/02, Sądu Rejonowego w P. z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie sygn. VIII K 138/08 i Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie sygn. II K 681/07) nie zostały w tym wyroku ustalone, zatem pozostawały poza polem widzenia sądu *a quo* i (w efekcie) nie były przedmiotem analizy tego sądu oraz łączenia w ramach wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 września 2019 r.

Chociaż w apelacji obrońcy skazanego sygnalizowane były powyższe uchybienia, których dopuścił się sąd pierwszej instancji w sprawie (cyt.: „rażąca obraza przepisu art. 85 k.k. polegająca na wydaniu wyroku łącznego w stosunku do kar łącznych, co w świetle przepisów obowiązujących przed 1 lipca 2015 r. było niedopuszczalne, bowiem ustawodawca dopuszczał jedynie łączenie kar, a nie kar łącznych czy wyroków łącznych”), to sąd *ad quem* nietrafnie — i z naruszeniem przepisu art. 433 § 2 k.p.k. — uznał, że do naruszenia przepisu art. 86 § 1 k.k. w

sprawie nie doszło. Zdaniem Sądu Okręgowego w W. obrazą tego przepisu cyt.: „byłoby orzeczenie kary łącznej niższej od najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych (2 lata pozbawienia wolności ze sprawy II K 681/07) bądź przewyższającej 9 lat i 4 miesiące pozbawienia wolności (suma kar jednostkowych podlegających łączeniu w niniejszej sprawie)”. Tyle tylko, że stanowisko to kładzie — niesłusznie — nacisk na wyłącznie jeden aspekt normatywny przepisu art. 86 § 1 zd. pierwsze k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), tj. na wynikające z niego maksymalne i minimalne granice (progi) orzekanej kary łącznej pozbawienia wolności. Zapoznaje zaś równie — a może nawet bardziej — istotną warstwę normatywną tego przepisu, tj. dyrektywę, by podstawą wymiaru kary łącznej były kary j e d n o s t k o w e wymierzone za p o s z c z e g ó l n e pozostające w zbiegu realnym przestępstwa. Tak w sprawie jednak nie było, bowiem podstawą wymiaru kary łącznej były — co należyście dokumentuje zarówno komparycja i część dyspozytywna wyroku sądu pierwszej instancji oraz uzasadnienie tego rozstrzygnięcia — k a r y ł ą c z n e, nie zaś kary jednostkowe za pozostające w zbiegu realnym przestępstwa. Mylna jest także konkluzja sądu *ad quem*, że „[...] sąd pierwszej instancji orzekając karę łączną nie kierował się zasadą kumulacji, ale właśnie postulowaną w apelacji zasadą asperacji”. Ponownie należy zatem przypomnieć, że z uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji wynika jednoznacznie, że sąd ten przy orzekaniu kierował kary łącznej kierował się zasadą k u m u l a c j i (cyt.: „Kara została orzeczona na zasadzie kumulacji w wymiarze 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności” — s. 6 uzasadnienia), zaś przedmiotem łączenia — jak wynika z wysokości kary łącznej — były w y ł ą c z n i e uprzednio orzeczone wobec skazanego kary łączne, nie zaś — n i e u s t a l o n e w wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 26 września 2019 r. — kary jednostkowe wymierzone za poszczególne przestępstwa pozostające ze sobą w zbiegu realnym.

Marginesowo należy tylko wspomnieć, że przy wymiarze (nowej) kary łącznej, która zespala swym węzłem wchłaniane przez nią kary jednostkowe, istotną rolę odgrywa kwestia precyzyjnego ustalenia, kiedy doszło do popełnienia przestępstw za które wcześniej orzeczono karę łączną. Rację ma bowiem Sąd Rejonowy w W., gdy twierdzi, że cyt.: „istotne dla wymiaru kary łącznej są wzajemne relacje między

przestępstwami, za które orzeczono kary podlegające łączeniu” (s. 6 uzasadnienia wyroku z dnia 26 września 2019 r.). Sąd przy tym deklaruje, że „przy wymiarze kary łącznej [...] brał pod uwagę — zgodnie z ugruntowanymi w judykaturze dyrektywami wymiaru kary łącznej — związek czasowy oraz przedmiotowo-podmiotowy między poszczególnymi czynami, okoliczności zaistniałe po wydaniu wyroków, w szczególności postawę i zachowanie skazanego w okresie między poszczególnymi wyrokami, a dniem orzekania kary łącznej, a także wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej”. Orientacja w tym, kiedy skazany popełnił poszczególne pozostające w zbiegu realnym przestępstwa, które zostały następnie w płaszczyźnie orzeczonych za nie kar jednostkowych zespolone klamrą kary łącznej umożliwia ukształtowanie właściwego poziomu kary łącznej przy adekwatnym uwzględnieniu wcześniejszej historii kryminalnej skazanego. Rzecz jednak w tym, że *in concreto* ani sąd pierwszej instancji, ani sąd odwoławczy, nie uwzględniły w sposób dostateczny kwestii związku czasowego między poszczególnymi czynami przypisanymi skazanemu M. Ś. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 marca 2011 r., sygn. VIII K 1478/10, którym to wyrokiem za p i ę ć przestępstw, za które został on skazany wyrokami Sądu Rejonowego w P. i Sądu Rejonowego w P. wymierzono mu karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 180 stawek dziennych po 10 złotych każda stawka.

Nie było to możliwe, bowiem przed połączeniem kary łącznej orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 lipca 2011 r. sygn. II K 681/07 za czyny popełnione w okresie od dnia 12 lutego 2004 r. do dnia 30 marca 2004 r. i od dnia 9 lipca 2004 r. do dnia 2 sierpnia 2004 r. i stanowiące występki z art. 286 § 1 k.k. (kara łączna 2 lat pozbawienia wolności) oraz kary łącznej wymierzonej wyrokiem łącznym z dnia 24 marca 2011 r. Sądu Rejonowego w P., sygn. VIII K 1478/10, nie doszło do należytego ustalenia (i rozważenia) związku czasowego pomiędzy czynami, za które M. Ś. został skazany wyrokami wymienionymi w pkt. 1 (wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 marca 2011 r., sygn. VIII K 1478/10, pięć czynów) i w pkt. 2 (wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 6 lipca 2011 r. sygn. II K 681/07, dwa czyny) części wstępnej wyroku sądu *a quo*. Lektura zarówno części dyspozytywnej, jak i pisemnych motywów wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 26

września 2019 r. wskazuje na to, że sąd ten, kształtując wobec M. Ś. na nowo wymiar kary (karę łączną) za przestępstwa za które został on uprzednio skazany nie uwzględnił należycie relacji czasowo-przedmiotowej pomiędzy siedmioma przestępstwami, które stanowiły podstawę wymierzenia nowej kary łącznej. Poza ogólnikowym wskazaniem w uzasadnieniu, że czyny zostały popełnione cyt.: „od marca 2002 r. [do] marca 2005 r.”, nie wskazano jednak na konkretne daty popełnienia pięciu czynów zespolonych klamrą wyroku łącznego z dnia 24 marca 2011 r., sygn. VIII K 1478/10, zaś z przytoczonej w komparycji treści tego wyroku nie wynika, kiedy popełniono czyny przypisane skazanemu.

Mając powyższe na uwadze, należało zaskarżone orzeczenie uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Okręgowemu w W.. Rozpoznając sprawę ponownie, sąd *ad quem* winien mieć na uwadze przedstawione wyżej uwagi i — uwzględniając wysokość kar jednostkowych wymierzonych M. Ś. za poszczególne pozostające ze sobą w zbiegu realnym przestępstwa — wymierzyć skazanemu nową karę łączną (chyba że dojdzie do zmaterializowania się jednego z warunków określonych w przez art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.), opierając jej wymiar na dyrektywie wynikającej z przepisu art. 86 § 1 zd. pierwsze k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.), tj. na podstawie uwzględnienia m. in. wysokości kar jednostkowych orzeczonych za poszczególne przestępstwa pozostające ze sobą w zbiegu realnym, za które skazano M. Ś. oraz związku czasowego oraz przedmiotowo-podmiotowego między poszczególnymi czynami.